

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinden Nasıl Korunulur?

- Tarla, bağ, bahçe, orman ve piknik alanları gibi kene yönünden riskli alanlara gidilirken, kenelerin vücuda girmesini engellemek amacıyla mümkün olduğu kadar vücudu örten giysiler giyilmeli, pantolon paçaları çorapların içerisine sokulmalı ve ayrıca kenelerin elbise üzerinde rahat görülebilmesi için açık renkli kıyafetler tercih edilmelidir.
- Kene yönünden riskli alanlardan dönüldüğünde kişi kendisinin ve çocuklarının vücudunda (kulak arkası, koltuk altları, kasıklar ve diz arkası dâhil) kene olup olmadığını kontrol etmelidir. **Kene tutunmuş ise hiç vakit kaybetmeden uygun bir malzeme ile (eldiven, peçete, cımbız) vücuda tutunduğu en yakın yerden tutularak çıkarmalıdır.** Kene ne kadar erken çıkarılırsa hastalığın bulaşma riskinin de o kadar azalacağı unutulmamalıdır.
- Keneler üzerine sigara basmak, kolonya, gaz yağı gibi maddeler dökmek kenenin kasılmasına sebep olarak vücut içeriğini kan emdiği kişiye aktarmasına sebep olacağı için yapılmamalıdır.
- Kişi keneyi kendisi çıkaramadığı durumlarda en yakın sağlık kuruluşuna başvurmalıdır.
- Hastalık hayvanlarda belirti göstermeden seyrettiğinden hastalığın sık olarak görüldüğü bölgelerde bulunan hayvanlar sağlıklı görünse bile hastalığı bulaştırabilirler. Bu sebeple hayvanların kanlarına, vücut sıvılarına veya dokularına çıplak el ile temas edilmemelidir.

- Hastalığa yakalanan kişilerin kan, vücut sıvıları ve çıkartıları ile hastalık bulaşabildiğinden, hasta ile temas eden kişiler gerekli korunma önlemlerini (eldiven, önlük, maske v.b.) almalıdır.
- Kene tutunan kişiler, kendilerini 10 gün süreyle halsizlik, iştahsızlık, ateş, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma veya ishal gibi belirtiler yönünden izlemeli ve bu belirtilerden bir veya birkaçının ortaya çıkması halinde derhal en yakın sağlık kuruluşuna müracaat etmelidirler.
- Hastalığa sebep olan virüsün taşıyıcısı, saklayıcısı ve bulaştırıcısı olan keneler uçmayan, zıplamayan, yerden yürüyerek vücuda tırmanan eklem bacaklı hayvanlardır.

Kenelerle Mücadele İçin Ne Yapmalıyız?

- Keneleri ortadan kaldırmak mümkün değildir. Kene sayısını azaltmaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- Yetiştiricilerin, hayvanlara meraya çıkışı takiben bir ay ara ile 3 defa sırttan dökülen akarisitler (kene ilaçları) uygulaması, takip eden senede kene sayısını azaltmada etkilidir.
- Keklik ve benzeri hayvanlar bilinenin aksine kene sayısını azaltmada etkisizdir. Aksine bu gibi hayvanlar keneler için iyi birer konak olabilmektedir.

Kaynak:

1-T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

2-T.C. Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

VETERİNER HEKİMLER DERNEĞİ

Ziya Gökalp Caddesi No:16 / 7 Çankaya - ANKARA
Tel: 0 312 431 62 74 • Faks: 0 312 435 79 14
info@vethekimder.org.tr • www.vethekimder.org.tr

**VETERİNER HEKİMLER
DERNEĞİ**

**KIRIM KONGO
KANAMALI ATEŞİ
(KKKA)**

www.vethekimder.org.tr

2025

1

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Nedir?

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), kenelerle taşınan, Bunyaviridae ailesine bağlı *Orthonairovirus haemorrhagiae* tarafından oluşturulan ateş, halsizlik, iştahsızlık, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma, ishal ve ağır vakalarda kanama gibi bulgular ile seyrederek ölümlere neden olabilen zoonotik (hayvanlardan insanlara bulaşan) karakterli bir enfeksiyon hastalığıdır.

2

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Nasıl Bulaşır?

Keneler hastalığın bulaştırılmasında en önemli rolü oynamaktadır. Ülkemizde hastalığın bulaştırılmasında rol alan kene türü *Hyalomma marginatum*'dur.

Hastalığın en önemli bulaşma yolu, enfekte kenelerin insanlara tutunması ve kan emmeleri sırasında tükürük bezlerinde bulundukları virüsü vücuda aktarmasıdır.

Diğer önemli bir bulaş şekli de enfekte kenelerin el ile ezilmesidir. Bu durum özellikle hayvanlar üzerinde bulunan kenelerin çıplak elle toplanması sırasında ezilmesi ile ortaya çıkmaktadır.

Her ne kadar, virüs hayvanlarda herhangi bir hastalığa yol açmasa da bunların kanlarında belli bir süre bulunabilir. Bu nedenle, bu gibi hayvanların kan ve dokuları ile temas sonrası da bulaş olabilmektedir. Benzer şekilde hasta insanların kan ve doku sıvıları ile de bulaşma olabilmektedir.

3

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinin Belirtileri Nelerdir?

Hastalıkta ilk belirtiler ateş ve ani başlayan baş ağrısıdır. Bu tabloya kas ağrısı, kırınglık, halsizlik ve belirgin iştahsızlık da eşlik edebilir. Bazı bireylerde bulantı, kusma, karın ağrısı ve ishal de gözlemlenir.

İlk günlerde, gözlerde kanlanma, yüzde ve göğüste kızarmalar ortaya çıkabilir. Yine başlangıçta küçük noktalar şeklinde gözüken ve tüm vücuda yayılan kanamalar ortaya çıkabilir, burun ve dişetlerinde de kanamalar olabilir.

4

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinden Nasıl Kuşulanılır?

Yukarıdaki belirtilerin bulunduğu kişilerin son iki hafta içinde:

- Kene tutunması veya kene ile temas hikâyesi varsa,
- Tarım ve hayvancılıkla uğraşılıyor veya kırsal alan ziyareti olduysa,
- Hayvanların kan, vücut sıvıları veya diğer dokularına temaslari var ise,
- Bu hastalığa yakalanmış kişilerin kan ve vücut sıvılarına bir temaslari varsa,

Kırım-Kongo kanamalı ateşinden şüphe edilmeli ve vakit geçirmeden en yakın sağlık kuruluşuna başvurularak kene tutunma hikayesi de söylenmelidir.

5

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Virüs Alındıktan Ne Kadar Sonra Görülür?

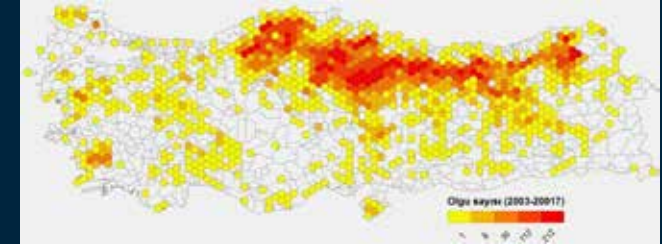
Belirtiler kene tutunmasından sonra genellikle 1-3 gün, en fazla 9 gün sonra; enfekte kan, vücut sıvısı ve diğer dokularla temas sonrasında ise 5-6 gün; en fazla ise 13 gün içinde ortaya çıkabilmektedir.

6

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Nerelerde Görülmektedir?

Kırım-Kongo kanamalı ateşi Türkiye başta olmak üzere 30'dan fazla ülkede gözlenmektedir.

Ülkemizde vakalar çoğunlukla İç ve Doğu Anadolu'nun kuzeyi ile Karadeniz bölgesinin güneyindeki iklim ve bitki örtüsü geçiş alanlarında yoğunlaşmaktadır.

7

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinin Tedavisi Var mıdır?

Hastalığın tedavisinin esasını destek tedavisi seçenekleri oluşturmaktadır. Bugün için hastalıktan korunmaya yönelik etkinliği kanıtlanmış bir aşı veya etkene spesifik bir ilaç bulunmamaktadır. Ülkemizde hastalığa karşı aşı geliştirme çalışmaları devam etmektedir.